

ESTRUCTURACIÓ DEL CURS

1- Introducció i Característiques de l'alumnat amb altes capacitats(1a sessió)

2- Detecció de les altes capacitats. (2a sessió)

3- Pautes d'actuació i Intervenció (3a sessió)

4- Compartir els models de PI , pla de treball, passació de qüestionaris perfils.....

DETECCIÓ I IDENTIFICACIÓ D'ALUMNES AMB ALTES CAPACITATS

 Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

**Les altes capacitats:
detecció i actuació
en l'àmbit educatiu**

Materials per a l'atenció
a la diversitat

**A FAVOR
DE L'ÈXIT
ESCOLAR**

Guia per a mestres i professors
Educació primària
Educació secundària obligatòria

**Lourdes Dalmau
Mª Teresa Gómez
Ester Rafel**

Referents a Girona

BANYOLES, 24 DE FEBRER DE 2015

Les altes capacitats: detecció i actuació en l'àmbit educatiu

A FAVOR
DE L'ÈXIT
ESCOLAR

Materials per a l'atenció
a la diversitat

Guia per a mestres i professors
Educació primària
Educació secundària obligatòria

PÀG. 10-36

DETECCIÓ

ÉS UNA ACTIVITAT QUE TÉ COM A OBJECTIU LOCALITZAR AQUELLS ALUMNES QUE LA SEVA CAPACITAT POTENCIAL NO ESTÀ SUFICIENTMENT ESTIMULADA PELS PROGRAMES ORDINARIS

IDENTIFICACIÓ: Detecció

Incidental

Sensibilizació
Pares, professors, entorn

Sistemàtica

- **Específica: Screening**
- **Detecció de Talents**
- **Sistema de Quotes**

DETECCIÓ

- El procés de detecció és habitualment realitzat pels professors, els pares i/o aquelles persones de l'entorn proper al nen.
- La primera condició per fer d'una forma fiable la detecció és tenir un coneixement bàsic de les característiques reals dels nens amb alta capacitat i/o talent.

Per a això és necessari:

- “Trencar” amb molts dels falsos tòpics sobre les característiques d'aquests nens.
- Conèixer les seves característiques generals.
- Conèixer les manifestacions i repercussions que aquestes característiques tenen en el seu aprenentatge i en el seu desenvolupament social i emocional

Procediment a seguir

1. La família o el professorat detecta característiques que poden indicar altes capacitats d'un alumne.
2. Arran d'aquest fet, el director/a del centre docent sol·licita a l'equip orientació i assessora-ment psicopedagògic (**EAP**) en el cas de les escoles i a l'EAP o al **departament d'orientació** per als instituts que iniciï el procés d'avaluació psicopedagògica de l'alumne o alumna.
3. El professional de l'EAP o l'orientador/a **analitza la informació** aportada per la família i els mestres i, si considera que és necessari, inicia el procés d'avaluació psicopedagògica.
4. El professional de l'EAP o l'orientador/a **elabora un informe** amb el resultat de les valoracions i propostes que escaiguin.
5. La família i l'equip docent són informats del resultat de l'avaluació de les mesures educatives programades i se'ls lliura l'informe.
6. L'equip docent planifica i porta a terme la resposta educativa requerida per l'alumne.
7. Es realitza un seguiment de les mesures adoptades per, si escau, valorar-ne la continuïtat i/o modificació.
8. A l'educació primària, si l'avaluació psicopedagògica s'ha fet durant els primers cursos, cal-drà fer una nova avaluació quan l'alumne cursi 6è de primària

Concepte d'intel·ligència

Abans

Considerada com
quelcom innat i
inamovible

Era considerada
una qüestió de
genètica

Actualment

Es considera la
necessitat d'un
entorn enriquit i
favorable per
desenvolupar-se

La intel·ligència no és
fixa, està en evolució
contínua i pot ser
modificada segons
aprenentatges,
l'ambient social i el
familiar.

Models d'intel·ligència

Model de Renzulli

- Destaca que hi ha d'haver una capacitat intel·lectual superior a la mitjana.
- Un alt grau de compromís amb la feina.
- Un alt nivell de creativitat

Model de Gardner

- Crea la teoria de les intel·ligències múltiples.
- La intel·ligència no és una capacitat general i única, sinó un conjunt de diverses intel·ligències.
- Per tant cada persona té un perfil intel·lectual únic.

Identificació de les intel·ligències múltiples de Gardner

- Lingüística o verbal.
- Lógico-matemàtica.
- Cinestèsica corporal.
- Musical
- Espacial
- Naturalista
- Interpersonal
- Intrapersonal
- Espiritual o existencial

DETECCIÓ

RESPONSABLES

TASQUES

RECURSOS

Pares

Coneixements del fill/a
Aspectes positius i negatius

Informes:
Evolutius
Específics
Anecdòtics

Iguals

Reconeixement

Sociometria
Específica

Subjecte

Autoconeixement

Qüestionaris

Professors/es

Coneixement

Qüestionaris
Escala d' Obs.

SOCIOMETRIA ESPECÍFICA

Laia i Xavier són dos alumnes nous a la teva classe.

- Escribe per a la Laia i en Xavier quin de la classe és el millor fent jocs al pati?
- En Xavier li agrada molt llegir; a quin dels teus companys li agrada llegir tant com amb ell?
- Qui de la classe dibuixa i pinta millor per fer el cartell de benvinguda als nous companys?
- Per a preparar una festa pels nouvinguts. Qui organitzarà la més original i divertida?
- Qui seleccionarà la música i les cançons?
- Farem una excursió; qui calcularà millor el pressupost que es necessita per llogar l'autobús?
- A la Laia li agrada molt la natura i fer rams de flors, qui li pot explicar correctament el tipus de plantes i flors que tenim al pati i al voltant de l'escola.
- En aquesta escola practiquem el silenci; qui podrà ensenyar-los a aconseguir-lo?
- Escribe el nom d'un nen o d'una nena que mai s'enfada i sempre està content/a.

Autobiografia/ autoconeixement

Per a escriure una autobiografia s'ha de reflexionar sobre aspectes importants de la nostra vida.

Contesta les preguntes següents:

Al llarg de la teva vida, quines situacions t'han produït major alegria? quines t'han produït major tristesa, o t'han resultat més desagradables?

Quin significat té l'amistat per a tu?

Quins llibres, pel·lícules, obres de teatre t'han impressionat més i per què?

Quins creus tú que són els problemes més importants de la humanitat?

DETECCIÓ

**MESURES
EDUCATIVES**

Ampliació curricular
Activitats específiques
Investigació
Treball cooperatiu
Tutories
Acceleració

**AVALUACIÓ
PSICOPEDAGÒGICA
DIAGNÒSTIC**

L'avaluació psicopedagògica té la finalitat de confirmar que un determinat alumne té altes capacitats. A les escoles aquesta avaluació l'han de fer els equips d'orientació i assessorament psicopedagògic (EAP) i als instituts el professional de l'EAP o un professor de l'especialitat d'orientació. El Departament d'Ensenyament té una guia d'actuació a disposició d'aquests professionals.

PERÒ....

- 1- No sempre que un alumne tingui un bon rendiment escolar o unes altes capacitats cal portar a terme una avaluació psicopedagògica.
- 2- Per a molts alumnes pot ser suficient que els mestres i professors ajustin les seves propostes de treball i el seu nivell d'exigència a les seves capacitats i motivacions.
- 3- Cal sol·licitar l'avaluació psicopedagògica sempre que es consideri necessari i, especialment, en els supòsits següents:

Avaluació i Diagnòstic

- Ha de realitzar-se des de diferents vies perquè es contemplin totes les variables possibles que componen l'excel·lència.
- Han d'analitzar-se les característiques diferencials amb els subjectes de la mitjana.
- S'han de valorar indicadors quantitatius i qualitatius.

ÀMBITS D'AVALUACIÓ PSICOPEDAGÒGICA I

1- ANAMNESI: ENTREVISTA INICIAL

2- Apreneatges i rendiment acadèmic

- Cal examinar quina ha estat la trajectòria escolar de l'alumne, tant respecte al seu rendiment acadèmic com als seus aprenentatges (com aprèn, què li interessa, quins hàbits d'estudi ha adquirit, etc.).

A través de:

- - Qüestionaris per als mestres i als pares.
- - Tests de rendiment escolar i de capacitats per poder valorar si existeix discrepància entre el seu rendiment i les seves capacitats.
- - Informes escolars sobre l'alumne.

- *Recollir i analitzar mostres dels seus treballs —històries, dibuixos, plànols, etc. per apreciar l'originalitat, la creativitat i el grau d'implicació en la tasca de l'alumne.*

ÀMBITS D'AVAUACIÓ PSICOPEDAGÒGICA II

3- El llenguatge

- Amplitud del vocabulari, precisió de les paraules, complexitat de l'estructura de les frases, etc.
- La qualitat de les preguntes, que són inusuals, originals, complicades, plenes de maduresa, intencionades, etc.
- La forma de comunicar i transmetre idees pròpies (contingut, vocabulari semàntic, forma i ús del llenguatge).

ÀMBITS D'AVALUACIÓ PSICOPEDAGÒGICA III

4- Estratègies

- L'habilitat per dissenyar estratègies (sistemàtiques i múltiples) per resoldre problemes.
- La utilització innovadora de materials comuns, és a dir, si adapta i/o combina materials per executar funcions diferents a les de la seva aplicació original.
- L'amplitud i l'aprofundiment dels seus coneixements en una àrea o assignatura específica.
- La persistència i constància per acabar els seus treballs, especialment els que ha triat per si mateix o són afins als seus interessos.
- La preferència per cercar activitats molt complicades, noves o poc corrents.

ÀMBITS D'AVALUACIÓ PSICOPEDAGÒGICA IV

5- Personalitat, motivació i autoconcepte

- Cal explorar aquestes àrees quan hi ha sospites que el rendiment de l'alumne està alterat per **motius emocionals**. Cal valorar si les causes d'una **manca de motivació** o una caiguda de l'autoconcepte són internes o són propiciades pel medi ja sigui escolar o familiar.

6- Sociabilitat i habilitats comunicatives

- Una bateria de socialització que pot ser útil és el BASC, que mesura aspectes positius: lideratge, sensibilitat social, respecte-autocontrol; i aspectes pertorbadors: agressivitat-tossuderia, apatia-retraïment i ansietat-timidesa.

7- Respecte de les habilitats comunicatives

- Bona capacitat de *role-taking* (posar-se en el lloc de l'altre) i ser flexible (adaptar-se a l'interlocutor), més que posseir un bon control de les habilitats lingüístiques.

8- Entorn familiar i escolar

- L'entrevista amb la família i el coneixement del funcionament del centre escolar és una bona via de recollida d'informació.

Característiques nens AC entre 2 i 5.5 anys

- 1- Desenvolupament avançat: Precocitat en fites evolutives.
- 2- Interès per a l'aprenentatge: S'aprèn amb facilitat. Molta memòria. Àrees d'interès concrets (temes socials, natura, univers..)
- 3- Aprofundir en els coneixements (volen investigar i donar explicacions lògiques..)
- 4- Alt nivell d'activitat: Inquiets, dormen poc.
- 5- Precaució i temors: Poden sentir temor davant possibilitat de fracàs, al ser tan analítics.
- 6- Sensibilitat: respecte temes com maltractament a persones, animals, injustícies socials...

Característiques nens AC entre 2 i 5.5 anys II

- 7- Desenvolupament desigual: Discrepàncies entre el desenvolupament intel·lectual i l'emocional, conducta..
- 8- Capacitat precoç per interès temes com la mort, històries...
- 9- Interès precoç en qüestions morals o socials: sensibilitat problemes socials, medi ambient..
- 10- Més poder de raonament i manipulació: Utilitzen com a eina comunicativa el llenguatge amb facilitat d'argumentar, demanar i amb gran capacitat de comprensió i raonament lògic. Cal marcar límits.
- 11- Habilitats socials: capacitat innata de lideratge un grup. Interessos especials poden repercutir relacions companys, amb sensació de rebuig..

INSTRUMENTS PER A LA DETECCIÓ

GRAELLES DE VALORACIÓ PER DETECTAR CAPACITATS A ALUMNES A PARTIR DE CICLE MITJÀ

Aquestes graelles les han d'emplenar per separat:

- l'alumne o alumna;
- els pares o tutors legals;
- el tutor/a, o mestre/a.

Criteri de valoració

A fi de detectar precocitat, talents o aptituds molt bones en determinats àmbits o tipus d'in-formació han de coincidir puntuacions elevades en les graelles emplenades pels pares o tutors legals i en les emplenades per mestres.

S'ha de tenir present que és força habitual que la puntuació assignada pels pares sigui més elevada que l'atorgada pels mestres

QÜESTIONARI DE DETECCIÓ DE CAPACITATS A PARTIR DE CICLE MITJÀ DE PRIMÀRIA

- Aquest qüestionari l'han de complimentar per separat:
  - El propi alumne
  - Els pares o tutors legals
  - El tutor/professor/mestre
- A fi de detectar precocitat, talents, o aptituds molt bones en determinats àmbits o tipus d'informació han de coincidir puntuacions elevades en els qüestionaris de pares o tutors i professors o mestres.
- S'ha de tenir present que és força habitual que la puntuació dels pares sigui més elevada que la dels mestres o professors

Detecció de precocitat, talents, aptituds partir de CM

- 1- Aprenentatges
- 2- Creativitat
- 3- Motivació
- 4- Psicomotricitat
- 5- Autoconcepte
- 6- Socialització

QÜESTIONARI DE DETECCIÓ DE CAPACITATS PER A L'ALUMNE/A

A partir de C.M.

Nom i cognom:

Edat:

Curs:

Centre:

Data:

Puntuació: del 1 al 10

APRENTATGES	
Aprenc amb molta facilitat i rapidesa.	
M'agrada molt observar les coses.	
Tinc molta memòria.	
Busco molta informació sobre temes que són del meu interès.	
Penso que el que aprenc a l'escola m'és útil per a la meva vida.	
Quan un tema m'interessa, faig moltes preguntes que no fan els meus companys.	
El que aprenc en una assignatura em serveix per a les altres.	
Tinc curiositat per saber les coses.	
Estic sempre atent a les explicacions.	
Tinc moltes ganes d'aprendre.	
Total punts	

CREATIVITAT	
Tinc un elevat sentit de l'humor.	
M'agrada experimentar noves maneres de fer les coses.	
Responc molt bé a les preguntes del professor.	
Tinc punts de vista diferents dels meus companys.	
Puc donar diverses respostes davant d'un problema	
Els meus escrits i dibuixos són originals.	
Tinc predisposició a la fantasia i habilitat per imaginar.	
Sóc capaç de veure amb humor situacions que no semblen còmiques.	
No m'aconformo fàcilment de les coses.	
Per a mi es fàcil adaptar-me a noves regles.	
Total punts	

MOTIVACIÓ	
Sóc persistent per aconseguir els meus objectius.	
Tinc un interès mantingut per certs temes i problemes.	
Faig sempre moltes preguntes per satisfer la meva curiositat.	
M'agrada saber com funcionen les coses.	
Amb poca motivació faig els treballs.	
Prenc la iniciativa per fer un treball, un joc.	
Gaudeixo aprenent pel sol fet d'aprendre.	
Veig els problemes com un repte i m'agrada trobar les solucions.	
Vaig content a l'escola.	
Tinc habilitat per concentrar-me intensament durant un llarg període de temps.	
	Total punts

PSICOMOTRICITAT	
Sóc molt bo en esports.	
Tinc habilitat manual, faig bona lletra, faig dibuixos amb precisió.	
Sóc un dels millors en el gimnàs.	
M'agrada fer equilibris.	
Sé moure'm al compàs d'un ritme.	
Sóc molt àgil.	
Tinc un esport favorit.	
M'agraden tots els jocs de moviment.	
Utilitzo gestos i expressions facials per comunicar-me.	
Els companys em volen en el seu equip.	
	Total punts

AUTOCONCEPTE	
Sóc ben valorat per als professors.	
Tinc bones idees.	
Els meus companys/es de classe m'accepten bé.	
Penso que sóc una persona llesta.	
Sóc molt obert de caràcter i parlo amb tothom.	
Dins la meva família sóc una persona important.	
Faig molt bé el treball en el col·legi.	
M'agrada veure els altres contents.	
Normalment estic content.	
Estic a gust amb la meva persona.	
	Total punts

SOCIALITZACIÓ	
Accepto els jocs i les idees dels meus companys.	
És fàcil per a mi fer nous amics.	
Els companys accepten les meves idees.	
M'agrada treballar en grup.	
Participo en els jocs i activitats dels meus amics.	
Sempre que puc, ajudo els companys que ho necessiten.	
Em trien dels primers per anar a jugar.	
Em porto bé amb tothom.	
Tinc 2 ó 3 bons amics.	
Els amics em conviden a les festes.	
	Total punts

100		Aprentatges		Creativitat		Motivació		Psicomotricitat		Autoconcepte		Socialització	
90													
80													
70													
60													
50													
40													
30													
20													
10													

Graelles de valoració per detectar
alumnes amb altes capacitats

QÜESTIONARI DE DETECCIÓ

D'ALUMNAT D'ALTES CAPACITATS DE 3-4 ANYS

- (Adaptació L. Pérez, 2005)
- Marca amb una creu el valor corresponent entre les 4 possibilitats:
- 1 = mai   2 = quasi mai   3 = sovint
4 = sempre o gairebé sempre

QÜESTIONARI DETECCIÓ

D'ALUMNAT D'ALTES CAPACITATS DE 5-8 ANYS

- (*Adaptació* L. Pérez 2005)
- Marca amb una creu el valor corresponent entre les 4 possibilitats:
- 1 = mai   2 = quasi mai   3 = sovint
4 = sempre o gairebé sempre

QÜESTIONARI DETECCIÓ D'ALUMNAT D'ALTES CAPACITATS DE 9-14 ANYS

- (Adaptació L. Pérez 2005)
- 1 = mai   2 = quasi mai   3 = sovint
4 = quasi sempre   5 = sempre
- Marca amb una creu el valor corresponent entre les 5 possibilitats.
- El valor 1 significa que no s'observa mai o quasi mai, i el valor 5 que es manifesta en el seu grau màxim.

**QÜESTIONARI PERFIL PER
A L'ORIENTACIÓ
D'ALUMNES
AMB ALTA CAPACITAT
EN E.P.**

- (L. Pérez i J. Beltrán 2011)

